

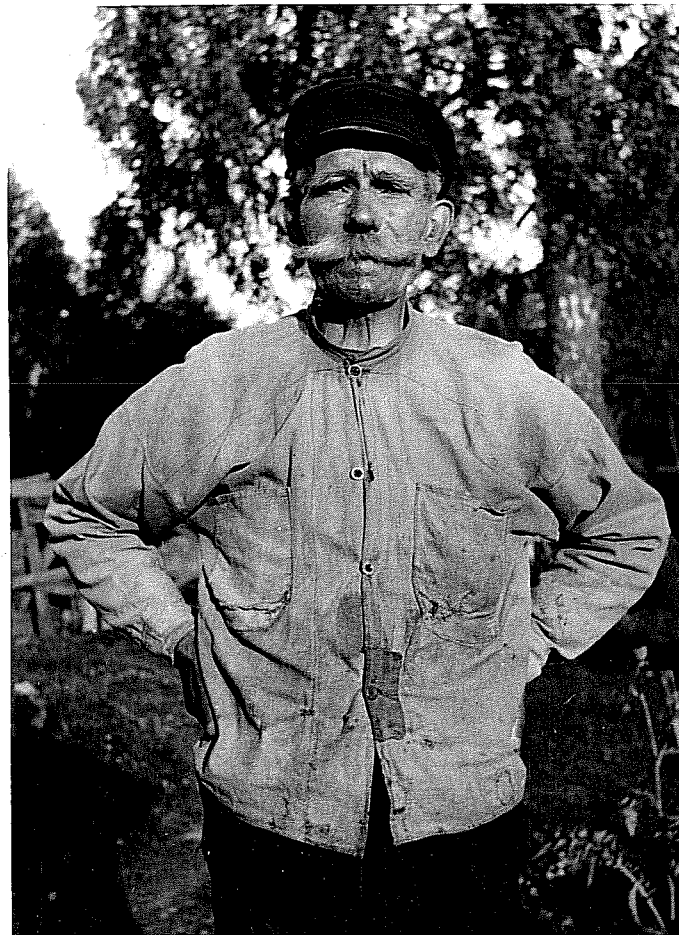
Landskap: Småland Upptecknat av: Gunnar Holmér
Härad: Norrvidinge härad Adress: Hälsjöholm.
Socken: Söraby socken Berättat av: Gustav Ad. Nordström
Uppteckningsår: 1935 Född år 1860 i Dref socken.

Uppteckningen rör Levnadsminnen som smed.
sid. 1 - 13.

Larsson
G. H. Nordström,
Bottner

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4654

neg. IV:10:69.

H. Br.

Ägare:

..... Diam.

Negativ.

4654

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Lärarmästaren Gustaf Adolf Nord
 Ström i Rottne, Söraby socken berättar om
 sig själv: Jag kom i lära 20/5 1876 i Wäxjö,
 men jag är från Vallouerna, farfar var ham-
 marsmed i Lessebo, han flyttade till Klavre-
 ström. Han hade fyra söner, år 1857 såldes
 Klavreström och han flyttade till Wästorpas
 gård. Där fick farfar och far dagsverks-
 arbete och farbröderna blev drängar. Jag
 konfirmerades den 16 maj 1876. Och den 26 maj
 skrev jag in mig i läran för att lära koppars-
 slagaryrket på 4 år mot fritt vörre. Detta
 var ovanligt, läromästaren Hammarsström fick
 annars betalning, en från Åseda betalte 400 kr.
 År 1880 var jag utlärd och gick
 ut på min första gästvandring. Jag tog vägen
 åt Nybro och Halmstad. Men i Halmstad var

det tre resande på staden som var äldre,
mera praktiserade snicker än jag, jag fick
inget arbete, utan fick ta miomlidsvägen till
Karlskrona. Jag kom dit samma dag som
Nordenskjöld kom hem med Vega. Där fick
jag heller inget arbete för Karlskronikerna
var så gläsa för Nordenskjöld så det blev
ingenting till. Jag vände Karlskrona ryggen
och fick så logi hos en skomakare under
greve Wachtweisters i Johannesshus. Sedan
fick jag kondition i Ronneby. Det
var den oflädaste sommar jag har haft.
Och jag trivdes. Sedan var jag fyra ve-
ckor i Sölvesborg. Men redan då någrade
Stockholm.

Jag slutade i Sölvesborg strax före
jul och vandrade hem. I Wäxjö så jag

4654

till min läromästare: "Nu vill jag ha 14 dagars permission medan jag håller på mor och sysskonen över julen!"

Jag springer upp på gästgivaregården och träffar yrkesskoleläraren Svensson från Uppsala, och gick hem till sysskonen och så till Skogst. Det var den kallaste vintern, i Östergötland kunde man knappt komma över drivorna.

Svensson var Stockholmsbarn men lärt i Uppsala. Där hade mästaren själv en son som skulle ta gesällbrev. Då sonen visade upp brevet skulle han ha silvermedalj, men Svensson blott kopparmedalj av Skräfförening-
en, där de visade en sak till gesällstyck.
Silvermedaljen var just för att fadern var mästare. Svensson hade då gjort en liten

--4--
4654

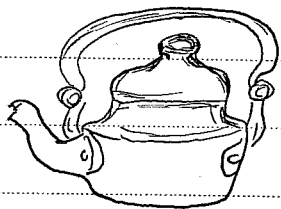
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

kaffe panna av en medalj. Vi fick Svensson
Silvermedalj men Mästarsonen Kopparmedaljen.
Vetna lärde jag och visade i Stockholm på
skansen 1925.

För att vara riktig skulle slantens prägel
synas i botten på kannen.

[Nordström gör fortfarande dylika kannor av mjukt
utan maskinpressning med botten i ett stycke
eller lödning på sidan el. dyl. ; förekommer g.
En dylik kanna gjord av 1 daler rent. järn
Karl XII:stid var 1,3 cm. i botten o. 2,2 cm. hög.

Nordströms små kaffe pannor

4654

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

När man kom vandrande och kom till
en stad så fick man gå upp på polis-
kontoret och "publicera" sig. Man sa då:
"Jag kommer resande koppslagaresäll
från (Söresborg) och söker arbete på stan."
Fick man då arbete, så sände mästaren
en lärning upp till poliskontoret och
använde att man antagits i arbete.
Varom icke så fick man när man läm-
nade stan anmäla på polisstationen:
"Jag har inget arbete fått och ännu
vandrar vidare mot (Eksjö)." Och så
var det till att fortsätta.

Då man fick arbete på en
verkstad budade äldermannen genom att
en lärning med klubbare sändes ut, att
alla gesällerna skulle samlas hos honom att

Dridha namme med hansen som var ny.
 Då gick så till att när man satt kring
 bordet och en skulpterad silverkanna full
 av sprit bars fram skulle man dricka
 varandra om namme. Först skulle man
 då se efter att tre knappar var knäpp-
 ta i rocken. Sedan fattade man med
 vänster hand i höger öra. Då steg älder-
 gesällen fram med samma grepp och fat-
 tade bäraren med höger hand. Han sa-
 de så: "Mig förlov all gum min gunst
 meien lieber Knopp för Knaber. Hälsen
 mig ditt ärliga och rättskaffna namn!"
 Och då bade man namnet och där man
 varit. "All gum min Gunst Nordström
 von Wäio". Den nykomne fick uppre-
 pa detta till alla gesällerna på stan,

plattyska!

- 7 -

4654

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

son var närvarande.

Svensson fick arbete i Tranås
och myråsafton fick jag arbete i Söderköping
till våren, då jag reste till Stockholm. Där var
jag i 6 år och sedan blev jag min egen på
Wartorps herrgård 1885. Och flyttade hit
(till Rottne) 1912.

Här nedan följa ett par minnen, som
visa att det var stränga förhållanden
inom yrket.

Lärarmästaren (i Väster) hade två
gesäller från Skåne, den ene hette Karl Jön-
sson fr. Lund. De två gick ut och gick på
söndan. Jag följde med honom. När vi
gick en flentio meter frågade han: "Var
ska du gå?" Jag sa: "Jag skall gå med

Herr Jönsson. " Han sa då: " Det är du
allt för ung till och spela gesäll! ". Han tog
mig i örat och tog mig till mästaren och
sa att jag velat spela gesäll tidigt !!!

Det var en gammal koppslagardotter
Mensa säger. Hon kom med något arbete
och frågade efter priset. Det var för dyrt,
sa' hon. " Nej, snälla Mamsell, det är billigt! "
sa' jag hövligt. Men då blev hon ond, och
sa' att jag skulle tiga och fick inte svära
utan det skulle mästaren göra ! ! ! !

En gång gällde saken smes. Jag brukade
tiga mig till smes här och var. Herr Jönsson
hade en ösa med smes och jag ville gärna
ha lillet. Jag frågade artigast om jag

- 9 -
4654

finje lite smus. "Jo, se Jönsson, det får
de väl, men bjöd då Mäster också!" -
Jag tog smus och skrek sedan: "Kom
hit, Mäster, så ska I få smus!" -
Då blev samma historia som ofta före,
gesällen tog mig i örat!!! -

Om man gick ut på gatan med läder-
förklädet på sig och ej hade hammaren
på sin plats i en väsk till rems, så fick
man böta 6 styver el. Töre i plikt i
gesällkassan.

Varje mästare var, på grund av förening/
ingången mellan alla mästarna i Väster,
skyldig att hålla lärlingarna i söndags-
skola! Vi hade skola i Jöngrenska skolan

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

i Wäxiö. där gick vi 2 timmar på eftermiddagen och jag gick flitigt. Där lärde vi oss även matematik och teckning. Den sista hösten som lärning, då jag var på väg in till söndagsskolan, mötte jag en av mina vänner, som frågade vart jag skulle gå. Jag svarade att jag skulle till söndagsskolan. Men han trodde och sa' att jag väl inte behövde gå till söndagsskolan, som ju blev färdig gesäll i höst. Och jag gick med honom till gästgivaregården. Det var inskrivningsdagen i söndagsskolan och jag skändes sedan att jag ha varit med.

År 1914 var det lantbruksmöte i Wäxiö och jag hade ämnat att ha dit en del saker. Men de var så hatiska på

4654

mig (de andra mästarna) av avseende på.

Så jag fick inte stå på marknaden och
sälja mina salter. Ty mästarna hade pri-
vilégier på att bestämma plats på mark-
naden. Jag anhöll då hos en repslagare
Petersson, då ordf. i föreningen, och denne
sade till en av kopparslagarna, Norlin.

Men denne hyrde ut platsen till en bleck-
slagare i Alvesta. Jag såg att jag hade ju
hyrt in hästen som nu åt sig mätt, och
det gör jag också och så reker jag hem.

En polis, Antonius, som skulle hålla re-
da på ordningen, anmälde saken för stads-
fiskalen och frågade mig om jag ej fått
plats. Då var det två liesmebler som sålt
hela sitt lager till grossister i Väster i
st. för i minnet och de hade haft plats

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

på marknadens. Då sa fiskalen att Norrström
får platsen gratis. — Nästa gång var det
lika djäknigt. En gårdfarerhandlare Mattsson
sa att vi hade ett par platser lediga vid
residenset, som jag kunde få. Men jag ville
inte stå så nära landshövdingen! Då
sa han att jag fick stå bland glaskvallar-
na. Och det var bra för där kom nob-
lessen och handlade. Red. Ljunggren på
Smålandsposten kom och beundrade mina
salter. Han på den kom det personer
och köpte en del. Det var en bra plats
jag hade för de andra kopparslagarna
stodo så inklämda av gårdfarerhandlare.
Red. Ljunggren skänkte mig ett nummer
av Smålandsposten. Då jag såg att jag kom-
mit i tidningen sa jag: "Å för fan, har

- 13 -

4654

jag kommit så långt så är väl mina
lagar räknade! Jag visade Norlins
tidningen!

Samtidigt med lantbruksmötet hade jag
utställning på dövsstums skolan, där jag
sålde mycket hjälp av flickor från stemen-
tar skolan.

Jag fick diplom på Balt. Utst. 1914.

Jag har mina memoarer skrivna, men
de utges först efter min död.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14